

Gemeente van Christus.

De geest is uit de fles. Dat dacht ik toen we deze week hoorden van al die demonstraties, ook in onze stad. Tegen het coronabeleid van onze regering.

En ondertussen was er een golf van vernielingen in zoveel steden. Alsof daarvan de wereld opgebouwd wordt, of dáár grotere vrijheid van komt...

De geest uit de fles. En wat je ook vinden wilt van deze niet-toegestane demonstraties, ze waren in ieder geval de diepladers waarop lieden met andere bedoelingen makkelijk bij de winkels, het station en het ziekenhuis konden arriveren, met ellendige vernielingen daarop volgend...

In Kapernaüm lijkt ook de geest uit de fles...

Als Jezus in de synagoge opstaat om de Schriften te lezen, begint een kwaadaardige geest zijn gal te spuwen. Om Jezus dwars te zitten. En om de mens in wie hij huist het leven te vergallen.

Twee dingen vallen mij hier op:

Het gebeurt op de sabbatdagen in de synagoge. En Jezus bemoeit zich ermee. Hij staat er tegenop.

De sabbatdagen ..! Dat zijn dagen met een buitengewone impact: het gaat beginnen!

Je kunt zeggen: sabbat, daar hebben we er zat van: wel 52 in een jaar.

Maar toen - zo vertelt Marcus - toen was het anders! Toen wilden we óók opstaan. Helemaal toen Jezus daar was. En daar sprak van God. "Het Rijk van God staat er aan te komen", heeft hij daar geroepen. Het is vlakbij.

En die Jezus, met die spannende boodschap kwam daar in de synagoge van Kapernaüm, op die sabbat daar.

Je kunt inderdaad zeggen: 52 keer sabbat per jaar.

Je kunt ook zeggen: elke keer is deze sjabbat een historische dag, omdat elke keer opnieuw en nieuw God zijn liefde komt verklaren aan mensen als wij, aan de wereld van ons samen, in de hoge verwachting dat het met die wereld en met ons mensen een beetje gelukkig zal kunnen gaan!

En dan gaat daar het verhaal open, het woord gaat spreken. Het verhaal van God en de mensen dat hen op de been houdt, zolang ze bestaan. Van God die de aarde een fundament wil geven.

Die de oerzee temt. Hij bedwingt de chaos. Er is een Psalm [Ps.93] die zingt dat Hij oases plant in de woestijn. Hij schept een oase in de tijd: hier, deze dag: deze sjabbatdag!

Daar, in de synagoge, dat leerhuis om te leren hoe Gods recht en liefde en Zijn gerechtigheid op aarde wil wonen, daar heeft Jezus gesproken.

Nee, hij heeft niet *gesproken*. Dat is ónze wereld: het Lagerhuis. Heb je een leuke bijdrage, laat je niet van de wijs brengen en kom ermee voor de dag. Interessant idee, leuke gedachte. Goed gesproken.

Dat doet Jezus niet. Nee, hij *leerde*. God is geen interessant idee. God is een weg om te gaan - en daarmee wil Jezus ons wegwijzen maken.

En daar wordt de wereld beter van. Zo wijd is het belang van God, zo uitgestrekt de doelgroep voor zijn heilige liefde. Wereldwijd, scheppingbreed. En daar kan een mens beter van worden; zo scherp wordt het heil van God ook ingezoomd, tot *jij alleen* de belangrijkste voor God bent, en de mens naast jou, en dan weer de naaste: mens voor mens bedoeld om met Gods geluk het leven goed te kunnen leven!

Dat zijn de mooie dingen van het geloof. Waar de wereld baat bij hebben kan. Waar ieder mens wel bij varen kan. Ook wij, u, en u en ik, jij.

Vanmorgen mogen we hier die mooie dingen die we zo graag willen geloven, ze/die beleven in het leven van één mens die wij ontmoeten in het bijbelverhaal van deze dag.

Het mooie van God, in geloofstaal gezegd: het heil van God heeft effect op het leven van mensen.

Markus vertelt van een mens met een onreine geest. En Jezus komt op de weg van die mens. Op een uitgelezen plaats: een schuilplaats in de tijd.

Want: sabbat in de synagoge. Jezus tegenover een mens met een onreine geest. Jezus náást die mens. Als hij ergens *tegenover* staat, staat hij *tegenover de onreine geesten*.

Wat was er nou aan de hand met deze mens met zijn onreine geest? Zou hij *psychisch gestoord* zijn geweest? Zou hij *écht bezeten* zijn geweest door een geest die macht over hem had? In de tijd van het Nieuwe Testament wisten ze van geesten die hun macht over mensen uitspreidden; en moest je dan eens zien wat er van zo'n mens terecht kwam.

In de tijd van het NT gelóófdén ze in *machten*, geesten en allerlei goden. Er is meer tussen hemel en aarde dan wat je kunt zien - zeiden ze - en meer dan wat je kunt aanraken en kunt bewijzen.

En toch vertelt het evangelie gewoon dat er een mens was met een onreine geest. Dat is alles! Wij zouden er wel wat meer over hebben willen horen.

Het Evangelie doet vanmorgen niet meer dan *laten ervaren* hoe hier een mens staat die een *diep ongelukkig schepsel* is. Deze mens, deze schepping van Gods hand komt er niet aan toe *te zijn die hij zou mógen zijn*

en zou kúnnen zijn! Deze mens, met zijn onreine geest komt niet toe aan zijn bestemming: dat een mens zeggenschap mag hebben over zijn leven, en een bewuste verantwoordelijkheid mag dragen voor zijn doen en laten voor Gods aangezicht, en tegenover de mensen om hem heen. Een mens is er niet voor bestemd om te leven in de greep van “geesten” die een mens ziek maken, of die een gemeenschap verstoren, of die mensen afhankelijk maakt, verslaafd, bezitten wil en hen bezet houdt. Mensen zijn er niet voor om bezeten te zijn!

Daar breekt Jezus dan ook door heen! Jezus breekt dóór de macht van de onreine geest die deze mens bezet houdt! “Eruit” roept hij, niet tegen die mens, maar tegen die onreine geest. En eruit ging hij!

Dit verhaal speelt zich af op het *persoonlijke vlak* van een mens. Maar soms kan er ook in een *groep* een geest heersen. Op school kan de onderwijzer het gevoel hebben dat het die dag helemaal niet wil, dat er een verkeerde stemming is, een verkeerde geest rondhangt. En een beetje Mees Kees staat daar tegenop!

Of dat er in de stad een bepaalde sfeer hangt, dat zag je deze week. Of eerder in Amerika, het Capitol. Je zie het bij banken, beurzen.

We hadden een keer kinderen in de kerk. En wij enthousiast vertellen van de kerk, en de mensen en het geloof. Zegt een jongen: "Nergens om, hoor dominee, maar ik geloof helemaal niet." Een ukkie van misschien 12. Waar heb je het dan over: ik geloof helemaal niet - dat hebben ze hem thuis gezegd: *dóen wij niet aan!*

Dát klimaat: er niet aan doen, terwijl we ondertussen als hoogste geloofsbelijdenis onze vrijheid belijden: daar kan ik niet langer tegen, tegen die onvrijheid die ons nu opgelegd wordt...

Of de eerbied voor het grote geld, of de heiligheid van het vrije weekend, of de heilige heiligheid van de vakanties, of de onaantastbaarheid van de sport: dat moeten ze me niet afnemen.... We doen niet meer aan geloven. Niet meer aan God. Er is een klimaat van nonchalance ontstaan.

Het helpt niet te zeggen dat het maar eens weer oorlog moet worden; want dan zou geloven een oplossing zijn voor de *noodgevallen*.

En *wij* kunnen met ons geloof de betere mogelijkheden die God ons voorhoudt uitdragen, voorleven, enthousiast voorleven. De mensen jaloers maken , blij maken. Dat ze weer aardigheid in het leven krijgen.

Zich afvragen: wat hebben ze dáár nou in huis, dat ze níét achter de ene na de andere hype aanhollen. Spreker zus, of politicus zo.

Jesus bewerkt vanmorgen in naam van zijn God heil voor een mens, waar die mens mee vooruit kan! Je voelt hoe er een nieuwe tijd stond aan te komen, in knop, klaar om in bloei te komen. Dát is een ander klimaat! Dat kunnen we gebruiken. Maak dáármee onze kinderen wijs! De onreine geesten van onze tijd een naam geven, en eruit zetten. Die hebben we niet meer nodig. Daar doen we niet meer aan mee! Hier oefenen wij liever de nieuwe tijd die Gód met ons beginnen wil! De nieuwe schepping, om de oude wereld op een hoger niveau te brengen. Om straks een nieuwe moraal te leren: van recht, eerbied, de schepping bewaren, mensen behoeden.

Er zijn verbindingslijntjes -viel me zomaar op- tussen dit Markus Evangelie en het eerste bijbelboek, Genesis, de eerste verhalen, van de wereld, de schepping en hoe dat in beginsel in elkaar zit, en God daarbij, die de wereld geschapen heeft.

God, en de wereld; het Genesisboek vertelt ervan. En het lijkt dat Markus daar een les van geleerd heeft.

Want Markus tekent Jezus als de uitdrukking van Gods macht in Gods wereld, die schepping van Gods handen. Met dit 1^e hoofdstuk van Markus zit je op hetzelfde spoor als het 1^e hoofdstuk van al de schriften, vanaf Genesis. Dit spoor: dat God *in den beginne* en *voorgoed* de wereld bedoeld heeft als een vaderland voor mensen, als de moedergrond om veilig te kunnen bestaan. In die wereld zijn de bedreigingen soms groot: Dat oude Genesisverhaal vertelt daarvan, van het *water* van de oervloed. Water is een bedreiging voor heel het menselijke leven, alle tijden lang. En daarmee kun je wel aan *alle* bedreigingen van onze tijden een naam geven: bedreigd bestaan. En dat is *niet* onze toekomst. Want met Gods nieuwe beweging zijn we er niet meer bang voor, nee, we zetten de bedreigingen de wereld uit: er uit!

Dan is het ook geen toeval dat Markus meteen vertelde van een “zee van Galilea”, een grote plas water, waar vissers die op dat water hun beroep uitoefenen, omgevormd worden tot *redders* van het mensenleven. En dan is het geen toeval dat wij vanmorgen een mens ontmoeten met een onreine geest, die dus leeft in de sfeer van wat “woest en barbaars is” (begin Genesis) en waaruit God nu net de hele schepping heeft willen

redden. Zo staat het in de eerste bijbelwoorden: "In den beginne schiep God de hemel en de aarde. De aarde nu was woest en ledig." Bar en boos. Daar had je geen leven. Het is geen toeval dat je bij Markus een mens ontmoet die geen leven heeft. En die zet me een stem op tegen Jezus. Om bang van te worden! En Jezus? Hij staat op tegen de onreine geest die deze man in zijn greep heeft. Niét tegen deze mens! Jezus koestert deze mens. En met alles wat Jezus heeft, brengt hij daar goddelijke macht in stelling: God zelf die opnieuw Scheppingswerk verricht: deze mens wordt een nieuwe mens.

Je komt ook zelf wel eens iemand tegen die helemaal vast zit, vast gelopen. Soms dichtbij, soms verder weg. Soms bij je zelf! Soms bij veel mensen samen, een heel land soms: geen leven. Geen toekomst... En daar mag/zul je Gods naam erbij roepen, bidden, denken! "God, laat het toch nieuw worden, zodat de oude ellende niet door zal gaan!" En daar overal mag je uit geloof verder ook *roepen* wat Jezus geroepen heeft: *eruit*, met die geest waardoor mensen geen leven hebben. Eruit!

En dat mag je ook *doen*. Door gewone dingen te doen. Kleine dingen vaak.

Maar onmiskenbaar als bevrijdende werken!

Een *telefoontje* naar iemand die graag even contact wil...

Voedselpakketten geven aan mensen die niets meer hebben.

Je *kerk* in stand houden.

De *betere banken* kiezen, die zorg hebben om het klimaat, of de *politieke partijen*...

Je ogen open houden, voor wie niet tot bloeien komt.

Opstaan tegen boze geesten die uit de fles komen... ze ruïneren
mensenlevens en ze ruïneren de mensen-samenleving.

En als je kunt, mag je daar *naast die mensen gaan staan*: misschien bloeien
ze dan wél open. Onverwacht. Ongedacht!

Misschien wordt de bierkaai wel een stad van vrede ...

De Naam van de Heer zij geloofd en geprezen.